

บทการแสดงประกอบแสง—เสียง

เรื่อง กำแพงเพชรบุรี ศรีวิมลასน์ พระบรมนาถสถิตนคร

ในงานประเพณี นบพระเล่นเพลงประจำปีพุทธศักราช 2545

ณ วัดพระแก้ว จังหวัดกำแพงเพชร

บทโดย

นายสันติ อภัยราช อาจารย์ 3 ระดับ 9 โรงเรียนนวมวิชรปราการวิทยาคม รองประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร

นางสุปราณี แสงทอง อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนนวมวิชรปราการวิทยาคม ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม

กำกับการแสดงโดย

อาจารย์สมภพ เพ็ญจันทร์ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

บทการแสดงประกอบ แสง — เสียง

เรื่อง กำแพงเพชรบุรีศรีวิมลาลัย พระบรมนาถ สถิตนคร

เนื่องในงานประเพณี นบพระ เล่นเพลง ประจำปีพุทธศักราช 2545

ณ วัดพระแก้ว อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

ฉากที่	คำบรรยาย	ตัวละคร	ภาพ	แสง เสียง
1	<p>พระบรมนาถสถิตนคร</p> <p>ณ แผ่นดิน ถิ่นนี้ มีธรรมะ แผ่นดินพระ ชากังราว แต่เก่าก่อน คือพระแก้วมรกต ศรีนคร เล่าเรื่องย้อน ร่วมแสดง แห่งตำนาน พระเจ้าพรหม สร้างเมือง เลื่องลือจิต วิษณุกรรมนิรมิต มีเล่าขาน พระเจ้าชัยสิริ สถาปนา ปรีชาชาญ บริบาล กำแพงเพชร เก่งนคร พระมหาธรรมราชาลิไท ประดิษฐาน พระบรมธาตุ คู่บ้าน อนุสรณ์ เกิดประเพณี นบพระนิรันดร ราษฎร์เล่นเพลงสดาวรร สืบต่อมา พระยาศรีธรรมมาโสกราช สร้างอิสวรบรมนาถ ให้ศึกษา พระยาวชิรปราการชาญอุทธา กู้นครา มหาราช ประกาศชัย พระปิยมหาราช ประพาสดัน กำแพงเพชรพันวิฤทธิ อติชัย นครชุม กำแพงเพชร นิราศภัย ย้ายิ่งใหญ่ มรดกโลก ไร่โสภตรม พระนวมินทร์ภูมิพล คลเสด็จ กำแพงเพชร สามครา สนิทสนม พระบารมีคุ้มเกล้า เราเกลียวกลม ขอบังคมแทบบาท ราชบดินทร์ กำแพงเพชรบุรี ศรีวิมลาลัย พระบรมนาถสถิตนครระบือถิ่น กำแพงเพชร เคียงฟ้า คู่แผ่นดิน นฤบดินทร์ ราษฎร์จงรัก ร่วมภักดี.....</p>	<p>พระแก้วมรกต พระเจ้าพรหม พระเจ้าชัยสิริ พระยาลิไท พระอิสวร พระยาศรีธรรมโสกราช พระยาวชิรปราการ พระปิยมหาราช ภูมิพลมหาราช</p> <p>อาจเป็นบทอ่านกลอน ทำนองเสนาะ หรือเสภา</p>	<p>พระแก้วมรกต พระเจ้าพรหม พระเจ้าชัยสิริ พระยาลิไท พระอิสวร พระยาศรีธรรมโสกร ราช พระยาวชิรปราการ พระปิยมหาราช ภูมิพลมหาราช</p>	<p>แสงค่อยๆจับ ตัวละคร ให้เรื่องรองที่ละจุดจน สว่างเต็มที่ เรียงตาม ลำดับ เพลงไทยเดิมบรรเลง เบาๆ</p>

1	<p>ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน</p> <p>กำแพงเพชรบุรีศรีวิมลาสน์ คืออาณาจักรอันศักดิ์สิทธิ์แห่งลุ่มน้ำปิงประกอบไปด้วยอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่หลายอาณาจักร ที่เรียงรายล้อมรอบมหาอาณาจักร กำแพงเพชรบุรีศรีวิมลาสน์ อาทิ เมืองแปบ เมืองเทพนคร เมืองไตรศรีเมืองพาน เมืองคณที เมืองนครชุม เมืองพังคา เมืองโกสัมพี เมืองรือ เมืองแสนคอ เมืองพงซังซา เมืองคลองเมือง เมืองสุพรรณภาวะ รุ่งเรืองสถาพรเรียงรายริมแม่น้ำปิง ที่ใสสะอาด เขียวชอุ่ม คดเคี้ยว หาดทรายขาว ค้างปูลาดด้วยเพชร ระเบียบระยับจับตา อุดมบริบูรณ์ด้วยเหล่าปลาน้อยใหญ่ เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของชุมชน จึงทำให้ที่ราบลุ่มแห่งนี้ เป็นที่ตั้งแห่งอาณาจักร โบราณมากกว่าลุ่มน้ำใดใด</p>	ไม่มี	<p>ภาพเจดีย์ราย โดยรอบ</p>	<p>เล่นแสงตามแนวกำแพงวัด พระแก้ว หมุนวนไปรอบวัด ที่ จุดอื่นมีคสนิท</p> <p>เพลงบรรเลง ไทยเดิม</p>
---	--	-------	--------------------------------	--

ฉากที่	คำบรรยาย	ตัวละคร	ภาพ	แสง เสียง
1	<p>.....เนื่องในงานประเพณี นบพระเล่นเพลง ประจำปี พุทธศักราช 2545 จังหวัดกำแพงเพชร ร่วมกับกรมศิลปากร ได้จัดการแสดง แสง เสียง ประกอบจินตนาการ เรื่อง กำแพงเพชรบุรีศรี วิมลธานี พระบรมนาถ สถิตนคร ขึ้น เพื่อกระทำบูชา แก่บูรพกษัตริย์และบรรพชน ที่ได้รังสรรค์แผ่นดินผืนนี้ให้เราได้อาศัยสืบมา เพื่อระลึกในพระคุณแห่งบรรพชน ขอเชิญชวนให้ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ได้โปรดขึ้นขึ้น เพื่อการวะ แด่ บูรพกษัตริย์.....</p> <p>เปิดเพลงสรรเสริญพระบารมี</p>	ไม่มี	<p>โบราณสถาน โบราณวัตถุ</p>	<p>ไฟห้องห้อยระยิบระยับ บริเวณต้นไม้</p> <p>เพลงบรรเลงมารชกำแพงเพชร เบาๆ</p>

<p>ฉาก2</p>	<p>กำแพงเพชรสถาปัตย์ เมืองนิรมิต</p> <p>ตามตำนานสิงหนวัติกุมาร บันทึกไว้ว่า ราวพุทธศักราช 1480 พระเจ้าพรหม โอรสแห่งพระเจ้าฟังคราช ขณะเมื่อมีพระชนมายุ 16 พรรษา ได้ยกไพร่พล ขับไล่ขอม จากเหนือลงสู่ใต้ คิดลำนํ้าปิง ไม่สามารถหนีต่อไปได้</p> <p>องค์อัมรินทราธิราช เกรงผู้คนจะล้มตายจนสิ้นแผ่นดิน จึงสั่งให้พระวิษณุกรรม เนมิตกำแพงศิลาแลงสูงใหญ่เป็นแนวยาวสุดสายตา ปราการงดงามสมกับเทพนิรมิต ผู้คนพากันเรียกแนวกำแพงเมืองมหัศจรรย์นี้ ว่า กำแพงเพชร</p> <p>ราวพุทธศักราช 1500 พระเจ้าชัยศิริ โอรสแห่งพระเจ้าพรหมอพยพ ผู้คนลงมาทางใต้ พบแนวกำแพงเมืองที่แข็งแกร่ง มีชัยภูมิที่เหมาะสม จึงประกาศสร้างเมือง กำแพงเพชรขึ้น</p> <p>.....แผ่นดินแห่งนี้ อุดมสมบูรณ์ ด้วยน้ำท่า ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ มีกำแพงเมือง เป็นปราการที่แข็งแกร่งประดุจเพชร เราขอสถาปนา แผ่นดินอุดมแห่งนี้ ว่า เมืองกำแพงเพชร</p> <p>.....ขอให้เมือง กำแพงเพชร รุ่งเรือง และยิ่งใหญ่ตลอดกาลปาวสาน.....</p>	<p>พระเจ้าพรหม ทหารพระเจ้าพรหม 50 คน เข้าขอม ทหารขอม 30 คน</p> <p>พระเจ้าชัยศิริ ทหาร 3 คน</p> <p>รํ้ากำแพงเพชรบุรีศรี วิมลลาสน์</p>	<p>การยกกองทัพขับไล่ สร้างแนวกำแพงเมือง</p>	
-------------	---	--	---	--

ฉาก 3	<p>ประเพณีวิจิตร นบพระเล่นเพลง</p> <p>ลือปี่พาทย์ศักราช 1900 พระมหาธรรมราชาลิไท แห่งราชอาณาจักรสุโขทัย เสด็จประพาสเมืองกำแพงเพชร เพื่อประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ และพระศรีมหาโพธิ์ ณ เมืองนครชุม ความจากจารึกนครชุม.....ว่า</p> <p>หากเอาพระศรีรัตนมหาธาตุ อันนี้ มาสถาปนาในเมืองนครชุมปีนี้นั้น พระมหาธาตุนี้ไซ้ธาตุอันเสมอกัน คือพระธาตุแท้จริงแท้ เอาลูกแต่ลังกาทวีปพื้นมาค้าย เอาทั้งพืชพระศรีมหาโพธิ์ อันพระพุทธรเจ้าเราเสด็จอยู่ได้ต้น ละผจญขุนมาราธิราช ได้ปราบแก่ สัพพะผจญตาญาณ เป็นพระพุทธร มาปลูก เบื้องหลังพระมหาธาตุนี้ ผิผู้ใด ได้ไหว้นบ กระทำบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุ และพระศรีมหาโพธิ์นี้ว่า ไชรี มีผล อานิสงส์ พร่ำเสมอ ดังได้นบคนพระเป็นเจ้าบ้างแล.....</p> <p>นับแต่นั้นมา เป็นประเพณี กระทำบูชาแก่พระบรมสารีริกธาตุ และพระศรีมหาโพธิ์ เราเรียกกันว่า นบพระ ส่วนบรรดาประชาชนที่ตามเสด็จ พากันร้องรำทำเพลงกัน สนุกสนาน เราจึงเรียกว่า เล่นเพลง จึงเกิดเป็นประเพณี นบพระเล่นเพลง สืบมา.....</p>	<p>กระบวนพยุหยาตราของ พญาลิไท มานบพระบรมธาตุ ราชฎูร มาเล่นเพลง พวงมาลัย หรือรำโทน กันเต็ม ลานวัดพระบรมธาตุ</p>		
-------	---	--	--	--

<p>ฉากที่ 4</p>	<p>พระแก้วกุ่มชีวิชาวกำแพง</p> <p>วัดพระแก้วกลางเมืองกำแพงเพชรแห่งนี้ เป็นพระอารามหลวง เป็นวัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เปรียบได้กับวัดมหาธาตุแห่งกรุงสุโขทัย หรือวัดพระศรีสรรเพชญ์แห่งกรุงศรีอยุธยา เคยเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต.....พระพุทธรูปสำคัญตามตำนานพระแก้วมรกต กล่าวว่า พระภิกษุนาคเสนแห่งอินเดีย ได้สร้างพระพุทธรูปด้วยแก้วมณี เมื่อสร้างเสร็จได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ 7 พระองค์ เข้าประดิษฐานในองค์พระแก้ว พระแก้วมรกตเสด็จโปรดสัตว์ ในเมืองปาตลีบุตร ไปลังกาทวีป ไปกรุงกัมโพช ไปอยุธยา สร้างความร่มเย็นแก่ทุกแผ่นดิน....</p> <p>คราหนึ่งพระมหามณีรัตนปฏิมากร พระแก้วมรกตได้เสด็จมาโปรดสัตว์ ณ เมืองกำแพงเพชร และเชื่อว่าประดิษฐาน ณ วัดพระแก้วมรกตแห่งนี้ พระรัตนปฏิมาได้แผ่รัศมี สร้างความอบอุ่นและร่มเย็น แห่งจิตใจของชาวกำแพงเพชรอยู่นานเท่านั้น จนเมืองกำแพงเพชรเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนามีวัดบริวาร นับร้อยวัด.....</p>		<p>จับที่พระแก้วมรกต ตั้งอยู่บนมณฑป จับที่พระมหานาคเสน</p>	
-----------------	---	--	--	--

<p>ฉาก 5</p>	<p>.....ตราบวันพระราชบุตรแห่งพระยาศรีธรรมมาโศกราช เมืองกำแพงเพชร เจริญวัยและได้เสด็จไปครองเมืองละโว้ ท้าวเธอ ขอราราณาพระรัตนปฏิมาไปเป็นขวัญนคร หนึ่งปีกับเก้าเดือนจึง อัญเชิญกลับ</p> <p>.....เมืองกำแพงเพชรเจริญรุ่งเรืองสูงสุด ความรุ่งเรืองย่อมคู่กับ ความโรยราเป็นธรรมดาแห่งโลก.....</p> <p>.....จากพุทธศักราชหนึ่งพันเจ็ดร้อยหกสิบสาม ถึงหนึ่งพันเก้า ร้อยแปดสิบสาม..... พระเจ้ากือนาแห่งนครเชียงใหม่ยกไพร่พล มาแปลหมื่น มาขอพระรัตนปฏิมาไปสู่นครเชียงราย.....</p> <p>พระอิศวรแสดงเดชกุ่มครอง</p> <p>ไม่เพียงแต่ศาสนาพุทธเจริญรุ่งเรืองสูงสุด</p> <p>แม้ศาสนาพราหมณ์ ก็เจริญสูงสุดในเมืองกำแพงเพชร สิ่ง ที่ประจักษ์ คือ การสถาปนาเทวรูปพระอิศวรขึ้นในเมือง กำแพงเพชร เพื่อคุ้มครองอาณาประชาราษฎร์ เมื่อพุทธศักราช 2053 ประดิษฐานพระอิศวรเป็นเจ้านี่ไว้ ครองสัตว์สี่ตีน สองตีน ในเมืองกำแพงเพชร</p> <p>ความจากจารึกฐานพระอิศวร ทำให้เราเห็นความเจริญ ทาง ศาสนาทั้งศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ วิทยาการที่รุ่งเรือง การ สร้างทางน้ำพระร่วง ไปถึงเมืองบางพาน การเกษตรที่พัฒนาสูงสุด</p>	<p>รูปปั้นพระอิศวร</p>	<p>พระแก้วมรกต</p>	<p>เปิดเพลงบรรเลงเสรำ ปิดไฟที่ระดวงจนกระทั่ง เหลือแต่มณฑปที่ ประดิษฐานพระแก้วมรกต</p>
--------------	---	------------------------	--------------------	---

ฉากที่ 6	<p>การสร้างถนน และคลองชลประทานท่อทองแดงที่เจริญรุ่งเรืองสุด จืด ซึ่งชาวกำแพงเพชรทุกคนภาคภูมิใจ ที่เกิดในแผ่นดิน กำแพงเพชร</p> <p style="text-align: center;">เมือง ขอนแก่น</p> <p>ซากังราวเมืองทองแดนคนแกร่ง</p> <p>.....เมืองกำแพงเพชร เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ เป็นที่พึง ปรรณนาของอาณาจักรสุโขทัยและอาณาจักรศรีอยุธยา ต้องการที่ จะผนวกดินแดนแห่งนี้เข้าเป็นสุวรรณภูมิด้วยวิธีการต่าง ๆ แม้แต่ราชอาณาจักรหงสาวดี เมื่อจะ โจมตีศรีอยุธยาทุกครั้ง ต้องเข้า มาพักไพร่พล และสะสมเสบียงอาหาร ณ เมืองกำแพงเพชร ทำให้มี ชื่อ นามว่า นามอญ เห็นเป็นสักขีจันทุกวันนี้</p> <p>เมืองกำแพงเพชร เป็นเมืองแห่งผู้กล้า เจ้าเมืองกำแพงเพชรใน สมัยศรีอยุธยาได้รับราชทินนามว่า พระยารามรณรงค์สงครามซึ่ง หมายความว่า เป็นผู้กล้าหาญราวกับพระราม มีกำแพงเมืองแข็ง แกร่งประดุจเพชร เมืองกำแพงเพชรจึงมีคำขวัญประจำเมืองวรรค หนึ่งว่า เมืองคนแกร่ง ชิงใหญ่มาจนสิ้นสมัยศรีอยุธยา.....</p> <p>พระยาวิชิตปราการเจ้าเมืองกำแพงเพชร ได้ปราบดาภิเษกขึ้น เป็น สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พุทธ ศักราช 2310 ขวัญของปวงประชาที่หนีหายไป</p>			
----------	--	--	--	--

<p>ในการเสียกรุงครั้งที่สอง รอยเลือดและครบน้ำตาของประชาชน ที่บอบช้ำจากสงครามยังไม่ทันจางหายไปจากความรู้สึกของชาวกำแพงเพชร ข้าศึกยกทัพมาอีกครั้งหนึ่ง แน่นนอนเป้าหมายอยู่ที่เมืองกำแพงเพชร อะแซห่วนก็ยกคชเสนีเป็นแม่ทัพใหญ่ พระยาวชิรปราการจึงเรียกพระยาสุรบดินทร์เข้าเมืองกำแพงเพชร เข้าเฝ้า รับสั่งให้รักษาเมืองกำแพงเพชรเสมอด้วยชีวิต</p> <p>.....คืนนั้น ไฟสว่างไปด้วยแสงแห่งจันทร์ ชาวกำแพงเพชรประชุมกันที่ลานวัด พระยาสุรบดินทร์ เข้าเมืองกำแพงเพชร กล่าวกับประชาชนและทหารหาญด้วยเสียงหาญกล่าวว่า</p> <p>.....ทหารหาญและชาวกำแพงเพชรผู้กล้าทุกคน เมืองกำแพงเพชรของเราได้รับการขนานนามว่า เมืองคนแกร่ง เราไม่เคยร่ำมต่อข้าศึกแม้แต่ครั้งเดียว บรรพบุรุษของเรา สละเลือดเนื้อและชีวิตต่อสู้เพื่อรักษามาตุภูมิ ตลอดหลายร้อยปี</p> <p>บัดนี้ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องตอบแทนคุณของแผ่นดินเกิด ไม่ให้ใครมารุกรานเมืองกำแพงเพชรของเราได้ เราพร้อมที่จะขับไล่ศัตรูไปให้พ้นไปจากบ้านเมืองของเรา.....ให้สมกับที่เราเป็นลูกหลานของพระยาวชิรปราการ นักรบผู้กล้า การเสียสละที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คือการเสียสละเพื่อแผ่นดิน</p> <p>ถ้าเราพร้อมที่จะป้องกันศึกใหญ่ในครั้งนี้ ใครมีอาวุธอะไรให้ไปขณมา เราจะเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาท แห่งพระยาวชิรปราการ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....</p>			
---	--	--	--

<p>.....ทั้งชายหญิง.....เด็ก.....และคนชรา พวกกันจับอาวุธชุมนุม ซอন্দัว ปืนกองทัพประชาชน ออกรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหาร กล้าเมืองกำแพงเพชร</p> <p>กองทัพแห่งกาลโบ้ นับหมื่นคน บุกเข้ากำแพงเมือง กองทัพ ทหารและประชาชนเข้าต่อสู้สุดความสามารถ เลือดแลกชีวิตชาว กำแพงเพชรต่อสู้อย่างสุดกำลัง ซากศพของทหารข้าศึก และทหาร กล้าประชาชนชาวกำแพงเพชร ล้มตายเกลื่อนเมือง กระละ โป้ตกใจ ไม่คิดว่าประชาชนชาวกำแพงเพชรจะกล้าหาญเช่นนี้ ยอมตายเพื่อ รักษาแผ่นดินกำแพงเพชร เสียทหารกล้าแห่งเมืองกำแพงเพชร ตะ โคนลั่นว่า พวกเราไม่ต้องกลัว สมเด็จพระยาจักรีพรการ ส่ง พระยาจักรี มาช่วยเราแล้ว....</p> <p>เสียงม้าศึก ดังสนั่น กองทัพของพม่าเสียขวัญ กระละ โป้ ตั้ง ทหารข้าศึกถอยทัพ แต่เข้าไปเสียแล้ว ชาวกำแพงเพชรบุกขยี้ข้าศึก อย่างเมามัน ทหารข้าศึกตายเกลื่อน หาดทรายริมน้ำปิง ที่หนีรอด ไปได้ก็มีบาดแผลเต็มร่างกาย</p> <p>พระยาจักรีรับสั่งให้ขุนทหารกล้าและประชาชน มารวมกันหน้า ลานวัด แล้วยกดาบขึ้นเหนือศีรษะประกาศว่า ชาวกำแพงเพชรทุก ผู้ ข้าได้ยึดนิคิตศัพทแห่งความสามัคคี และความกล้าหาญของชาว กำแพงเพชรมาช้านาน วันนี้ข้าได้ประจักษ์แก่ตา คำเตือนนั้นมัน น้อยเกินไป พวกท่านสมเป็นข้าแผ่นดินแห่งพระยาจักรีพรการ</p>			
--	--	--	--

<p>กษัตริย์ผู้กู้ชาติไทยให้พ้นจากทาส ได้ความเป็นไท ...คนที่ไม่รักแผ่นดินกำแพงเพชร ไม่ตอบแทนคุณของแผ่นดินกำแพงเพชร เสียชาติที่เกิดเป็นคนกำแพง.....</p> <p>เมืองกำแพงเพชร กลับคืนมาสู่ความสงบสุขอีกครั้ง ประชาชนต่างทำมาหากินกันอย่างมีความสุขดีเหลือเกินเป็นอาชีพหลัก เหลือกเมืองกำแพงเพชรเป็นเหลือที่ตีที่สุด เป็นเหลือกล้าเหมาะสำหรับทำอาวุธทุกชนิดจึงพบเตาถลุงเหล็กมากมายในเขตเมืองกำแพงเพชร ...เมืองกำแพงเพชรเดิมถูกทิ้งร้างนับร้อยปี บ้านเมืองที่เจริญรุ่งเรือง กลับรกร้างราวกับป่าช้า โบราณสถาน โบราณวัตถุ ถูกขุดทำลาย ไม่มีชิ้นดีเพื่อหาสมบัติพระเครื่องและพระบูชาที่เชื่อว่าซ่อนอยู่ เจดีย์องค์แล้วองค์เล่าที่ทะลายลง ไม่มีใครสักคนที่เห็นความสำคัญของเมืองโบราณ กำแพงเมืองเมืองบางตอนถูกรื้อออก เพราะความไม่เข้าใจ ในความสำคัญของมรดกของชาติ นำเสียดายสมบัติล้ำค่าของชาติยิ่งนัก คนที่ทำลายเมืองกำแพงเพชรหาไร้ ข้าศึก แต่กลายเป็นคนกำแพงเพชรเอง</p> <p>การขุดกรุมิทุกหนทุกแห่งพระพุทธรูปถูกตัดเศียรองค์แล้วองค์เล่า น้ำตาของพุทธศาสนิกชน ร่ำให้ทั่วแผ่นดินพากันสาปแช่งคนบาป ที่ทำลายมรดกทางอารยธรรม ระงมไปทั้งเมือง</p>			
---	--	--	--

๗๐
 พระพุทธเจ้าหลวงเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต

.....ในตอนบ่ายวันสุดท้ายของสงครามศต สดใจสวมกำไลข้อเท้า อายุ 16 ปี แต่เปล่งปลั่งเหมือนสาวใหญ่ เปียกปอน ไปทั้งตัว ด้วยเล่นสาดน้ำกัน หน้าตายังชะมุกชะมอม เพราะคินหม้อจากการมอมตะลุมบอน ฉวยขันลงหินและสบูกลงไปที่ตีนทำหน้าบ้าน เร่งรีบจะอาบน้ำชำระกาย ชายหนุ่มต่างถิ่นแอบอยู่ที่ซุ้มผักบึงฝรั่ง รื่น -- ฮะๆๆๆ

สดใจ- ข้าอะไรหนักหนาเชียว

รื่น - ไปเล่นปลาอย่างใครเขามาละ หน้ามันถึงได้เป็นอย่างนั้น

สดใจ -- ช่างเขา อวดเก่งไม่ขึ้นไปข้างบนเล่า หน้าไม่มอมยิ่งกว่าลูกแมวก็ลองดู

รื่น -- แต่อย่างข้าไม่มีวันใดกินแน่ คนที่จะจับข้าอยู่ ต้องไม่ใช่ยักษ์ขมุขีหรือนางผีเสื้อสมุทร มันต้องคนเอบางร่างเล็กเปล่งปลั่งยังสาวยังแฉ่แล้ว ...แล้วก็ใส่กำไลอย่างเอ็ง

สดใจ- บ้า (สดใจไม่ทันเช็ดหน้า ฉวยขันฉวยสบู่น้ำก็ถูกขึ้นขึ้น)

รื่น -- หมดเสียบเมื่อไรละ +

สดใจ -- อะไร

รื่น -- ก็คินหม้อนำซี ยังติดอยู่ที่ปลายจมุก ที่กกหู แล้วข้างคอ

สดใจ -- ช่างเขา (นั่งลงลงมือถูสบู่ใหม่)

รื่น -- ไม่ออกหรอก มันต้องทราย

<p>สุดใจ — ฉันไม่ใช่ควายนี</p> <p>ริน- ลูกเต้าเหล่าใครหนอ ถ่อเรือขึ้นล่องผ่านปากคลองมาหลายปี แล้ว ก็เพิ่งเคยพบนี้แหละ อยากรู้จริงๆ มีใครบอกเอ็งหรือเปล่า</p> <p>สุดใจ* บอกอะไร (ยกชั้นล้างหน้า)</p> <p>ริน* ผู้หญิงเมืองกำแพงเพชร สวยกว่าผู้หญิงไหนๆ บนฝั่งแม่น้ำปิง (สุดใจสลัดผมและเช็ดหน้า)</p> <p>ริน — คนทางใต้ได้ยื่นซื้อกำแพงแล้วชนหัวลูก แต่ถ้ารู้ว่ามีคนอย่าง เองอีกหน่อยก็แหกกันมาเสียอีก</p> <p>สุดใจ - บ้า</p> <p>ริน- คนบ้านนี้ชอบกล พุดได้คำเดียว ข้ารู้กิตติศัพท์ว่า ปากคลอง เป็นบ้านร้าย หลายปีมาแล้ว ห่าลงกินตายเกือบหมดบ้าน ถึงอย่าง นั้นที่นี้ก็ดีทุกอย่างสำหรับจะอยู่ จะกินและตาย ผู้หญิงสวยอย่าง เอ็ง ผู้ชายเปิดเผยอย่างข้า ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ เสียอย่างเดียวแต่ ขาดหัวหน้า ข้านี้แหละเทวดาส่งมาสำหรับเป็นนาย...</p> <p>คืนนั้นสุดใจกำลังเข้าทรงแม่ศรี ไร่....จนจบเพลง แม่ศรีเอ๋ยแม่ ศรีสาวสะ.....</p> <p>ริน..ยืนมองอยู่ห่างๆ.....</p> <p>(สุดใจเดินกลับบ้านพร้อมจ่าปาเพื่อนสาว ทิดรินเดินตามมาห่างๆ)</p> <p>ริน- เดินกันยังกะตามควาย</p> <p>สุดใจ — (หันมา) รุระอะไรของพี่ทิดล่ะ)</p>			
--	--	--	--

	<p>ริน- ราวายจัง...สวยเหมือนกินรีเล่นน้ำ</p> <p>ศุคใจ — พี่ทิดถามมาทำไม มีอะไรจะบอกข้าจำปาไปไหน.(จำปาหลบไปก่อน)</p> <p>ริน — ข้าอยากบอกเองว่า ข้าอยากมีเวลาอีกสักวัน สักเดือน สักปี สักชั่วชีวิตหนึ่งที่นี่ เพื่อบอกเอ็งว่า หน้าของเอ็ง เสียงของเอ็งเปิดตา ข้าให้เห็นอะไร ในชีวิตข้า ความปรารถนาอะไรที่ข้าเคยต้องการ ความฝันที่ข้าเคยฝัน บ้าน ลูกเมียและอาณาจักรของข้า</p> <p>ศุคใจ- (ลุกขึ้นยื่นข้าวเหนียวหน้ากับเขา) พี่ทิดคงจะพูดกับผู้หญิงทุก คนในทุกที่ที่พี่ทิดผ่านมา</p> <p>ริน- (เอื้อมมือมากุมคั่นแขนทั้งสองของหล่อน ไว้ค่อยดึงเข้าไปหา) อะไรทำให้เอ็งเข้าใจว่า ทิดรินคนวังแวมจะพล่อยไปถึงเพียงนั้น</p> <p>ศุคใจ — ก็อะไรล่ะ ทำให้ทิดรินเข้าใจไปว่า ผู้หญิงปากคลองจะง่าย ทุกคนไป</p> <p>ริน —(ถอนใจมือทั้งคู่ยังกำแขนหล่อนอยู่)เอ็งไม่เคยซื้อเรื่อง โชค ชะตา หรือบุพเพสันนิวาสของคนเราบ้างหรือ ศุคใจ</p> <p>ศุคใจ- พี่ทิดกับข้า เพิ่งได้แรกพบกันวันนี้เท่านั้น (เมื่อนหน้าไปอีก ทางหนึ่ง) ยังไม่รู้จักกันด้วยซ้ำว่าลูกเต้าเหล่าใคร และหัวนอนปลาย ตีนพี่ทิดอยู่ไหน</p> <p>ริน —สำหรับข้าไม่สำคัญ ว่าเอ็งจะเป็นใครมา (เสียงสั้น)ข้าเชื่อตา ข้าว่า เจอคนที่ข้าต้องการก็พอแล้ว ตาข้าไม่หลอกใจข้าไม่ลวง</p>			
--	---	--	--	--

<p>เลือกเอาเหล่ากอหัวห้วนอนปลายตีน คนเราสำคัญอะไรหนักหนา เมื่อมีตาสำหรับดู มีใจสำหรับบอก ตามใจของเอ็ง สุดใจตามใจของ เอ็ง เกี่ยวกับหัวห้วนอนปลายตีนของข้า สุดใจ- (พยายามขยับแขนที่เขากุมไว้) พี่ทิดเป็นที่น่ากลัวที่ผู้หญิง คนไหนจะอยู่ใกล้ (กระอักกระอัก) ริน- กว่าสิบปีในชีวิตท่องเที่ยว ข้าอาจเคยเกี่ยวผู้หญิง ไม่เลือกหน้า แต่ข้าไม่เคยตั้งใจจริงเหมือนครั้งนี้ (เขาก้าวชิดเข้าไปอีกลมหายใจ ต้องผมร้อนผ่าว) ไม่เคยมีความรักใครเหมือนอย่างเอ็ง ต้องการใคร เหมือนอย่างเอ็ง สุดใจ — อย่าพี่ทิด (พยายามบิดตัวให้พ้นจากมือเขา) ทิดริน- (อุ้มสุดใจ ลอยจากพื้น เดินคุ่มว ารลงบนพื้นทราย ยื่นมามาจับแขนเสื้อกระซอก) สุดใจ — (กระซิบด้วยเสียงแผ่วกล้าและแกร่ง) อย่าพี่ทิด อย่าข้าจะ เกลียดพี่ทิด ไปจนตาย ริน- (หุคชะงักมือคลายออก เดินคุ่ม ไปนั่งที่ขอนไม้) สุดใจ- จำเป็นนักหรือที่พี่ทิดต้องทำอย่างนั้น ริน- ข้าไม่เคยต้องการใครเหมือนอย่างเอ็ง ไม่เคยรักใครเหมือนอย่าง เอ็ง สุดใจ- ข้าก็เหมือนกัน (เสียงสั้น) ไม่งั้นคงไม่กล้ามาอยู่กับพี่ทิด ถ้าฟังอย่างนี้ กับผู้ชายที่ไม่เคยรู้จักหัวห้วนอนปลายตีนมาก่อน เหมือน อย่างอีผู้หญิงสันคืด เหมือนผู้หญิงแพศยา เหมือนดอกไม้ข้างทาง</p>			
---	--	--	--

<p>สำหรับใจจะเด็ดคมแล้วข้างวางทิ้งก็ได้ แต่ข้าไม่ใช่คนอย่างนั้น คน ทั้งบ้านเขาจะนิินทาวากันอย่างไร ถ้าข้าปล่อยตัวให้พี่ทิดเสียครั้ง หนึ่งจะเอาหน้าไปไว้ไหน นั่นไม่ใช่ความคิดของข้า</p> <p>ข้าไม่อยากเป็นจำปา ไม่อยากเป็นเหมือนริ้วที่มีลูกหาพ่อไม่ได้ ไม่อยากเหมือนขุนนาค เหมือนพี่ราตรี ที่ชุบชิบขี้มั่วหัวแก่คนทั้ง หลาย ข้ายังไม่อยากเป็นอย่างนั้น ถึงจะรักพี่ทิดสักเพียงใด ปากคลองแคบเกินกว่าที่จะหนีกันพ้น (เสียงสั้นเหมือนร้องไห้) ริน- (หันกลับมา เดินเข้าทรุดตัวลงแทบเท้าเข้าน้ำตาให้) เอ็งทำให้ ข้าตาสว่าง สุดใจ มีแต่ข้าต้องการใครทุกคนยอมตามข้าโดยไม่ขัด จิ้นทั้งนั้น</p> <p>ริน —เอ็งจะต้องคอยข้าสุดใจ</p> <p>สุดใจ- ข้าจะคอยพี่ทิดตลอดไป ขออย่างเดียวให้พี่ทิดกลับมา</p> <p>ริน- ข้าจะกลับ ปากคลองจะเป็นเรือนตายของข้า เมื่อขายของเก็บ เงินที่ค้างอยู่เสร็จแล้ว ข้าจะมาสร้างบ้านใหม่ที่นี้ เป็นเรือนหอของ เรา การถอดกำไลของเอ็งจะ ไม่ต้องอับอายใคร เราจะอยู่กินด้วยกัน มีลูกเต็มบ้าน หลานเต็มเมือง เราจะทำให้ปากคลองเจริญรุ่งเรือง กว่านี้</p> <p>ดูแต่วัดพระธาตุที่ทอดทิ้งกันชำรุดทรุด โทมมมาแต่สมัยปู่ย่าตายาย ใครละทะนุบำรุง ใครละปฏิสังขรณ์สร้างรวมเป็นองค์เดียว ใครนอกจากพญาตะก่ากับพะ โป่ อย่าลืมนานี่เป็นกระเหรียงทั้ง สองพี่น้อง ไม่ใช่คนไทย ไม่ใช่คนพื้นเพกำแพงเพชร พะ โป่สร้าง</p>			
---	--	--	--

	<p>ปากคลองเหนือเป็นเมืองของแก ข้าจะมาสร้างปากคลองใต้เป็นเมืองของข้าและเอ็ง.....</p> <p>เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พุทธศักราช. 2449 ข้าพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จประพาสต้น ดังไปทั่วทั้งกำแพงเพชรประชาชนชาวปากคลองหนองปลิงลานดอกไม้แม่กระทั่งชนบทที่ห่างไกลเข้าไปในป่าลึกและดงสูงมาชุมนุมรอรับเสด็จทุกหนแห่ง</p> <p>ริน —(เดินมาหาสุดใจ)แม่แล้วละสุดใจคราวนี้สุดใจ *แน่ะ ไรกันพี่ริน</p> <p>ริน- พระพุทธเจ้าหลวงเสด็จจริงๆ เสด็จแล้ว</p> <p>ตลอดเวลา สายตาของรินจับอยู่ขบวนเสด็จ พร้อมด้วยข้าวตอกดอกไม้หรือพระพิมพ์อยู่ในพานน้ำตาซึมอย่างไม่รู้สีก</p> <p>การเสด็จประพาสต้นในครั้งนี้เอง เหมือนมนตร์อันศักดิ์สิทธิ์ มีความหมายที่จะชุบชีวิตซึ่งห่อหุ้มหรือประจุดวงไฟที่หรีจะดับมิดับแหล่ ของตำบลนั้นให้สว่าง โพล่งยืดยงต่อไป</p> <p>ศรัทธาเป็นของประหลาด คลองสวนหมากแต่ไหนแต่ไร เชื่อกันว่าเป็นตำบลอุบาทว์ ป่าช้า และหลุมศพสำหรับคนต่างถิ่น สิ้นเสนียดจัญไรกัน หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง เสด็จพระราชดำเนินผ่านมา แม่แควเองถึงกับลั่นวาจาว่า</p> <p>แต่นี้ไปกูไม่ตายแล้วไอ้ทิดเอ๊ย</p>			
--	--	--	--	--

ฉากที่ 8	<p>อยู่ในจิตประชากร</p> <p>พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระมหากรุณาธิคุณแก่ชาวกำแพงเพชรเป็นล้น พ้น เสด็จมาเยี่ยมพสกนิกรชาวกำแพงเพชรถึงสาม ครั้ง ขอพระองค์ทรงพระเจริญ</p> <p>.....</p> <p>เพลงชุดตามรอยเท้าพ่อ หรือเพลงที่เหมาะสมกับพระ บารมี</p> <p>จบด้วยเพลง กำแพงเพชร</p>	<p>การแสดง แบบไทยๆ</p>		